

Doniesienie o występowaniu *Trichoferus campestris* (FALDERMANN, 1835) (Coleoptera: Cerambycidae) w Polsce

LECH KRUSZELNICKI

ul. Władysława Jagiełły 7c/45, 41-106 Siemianowice Śląskie
e-mail: artinsect@go2.pl

ABSTRACT. *Trichoferus campestris* (FALDERMANN, 1835) (Coleoptera: Cerambycidae) in Poland.

The paper presents the first record of the *Trichoferus campestris* (Coleoptera: Cerambycidae) from Poland. Notes on the distribution and ecology are given.

KEY WORDS: Insecta, Coleoptera, Cerambycidae, *Trichoferus campestris*, new records, Poland, Łasko.

Rodzaj *Trichoferus* obejmuje około dwudziestu gatunków palearktycznych. W Europie wykazano występowanie jedenastu, w Polsce natomiast rzadko i lokalnie występuje jeden gatunek: *Trichoferus pallidus* (OLIVIER, 1790) (GUTOWSKI 1986).

Gatunki należące do rodzaju *Trichoferus* są średnich rozmiarów. Pokryte gęstym owłosieniem ciało ma najczęściej barwę brązową lub szarorudawą, u dwóch tylko gatunków występuje na pokrywach kontrastowy wzór.

Trichoferus campestris należy do owadów inwazyjnych, które w ostatnim czasie szybko powiększają zasięg swojego występowania. Pierwotnie właściwy dla południowo-wschodniej części Palearktyki, aktualnie jest znajdowany w Azji (Armenia, Gruzja, Azerbejdżan Turcja, Izrael, Jordania, Liban Irak, Iran, Turkmenistan, Uzbekistan, Kazachstan, Tadżykistan, Kirgistan, Indie, Mongolia, Korea, Chiny i Japonia), północnej części Afryki i w Ameryce Północnej (CHEREPANOV 1981, 1996; DANILEVSKY & MIROSHNIKOV 1985; IWATA & YAMADA 1990; KOSTIN 1973; OEPP/EPO 2008; PŁAVIŠHCHIKOV 1940; WALKER 2009).

W Europie *T. campestris* notowany ze środkowej części Rosji Zachodniej z trzech stanowisk: Jarosław, Iwanowo i Moskwa. W 1998 r. znaleziono pojedynczy okaz omawianego gatunku na Ukrainie w Charkowie (DANILEVSKY 2009). Informacje dotyczące występowania tego gatunku w Rumunii (SERAFIM & MAICAN 2004), wydają się, zdaniem DANILEVSKY'EGO (2009), błędne. Znane są również niepublikowane dane na temat występowania w Mołdawii. SABOL (2009) informuje o obecności omawianego gatunku w Czechach i na Słowacji.

Katalog chrząszczy Palearktyki (Catalogue of palaearctic Coleoptera, LOEBL & SMETANA 2010) informuje o występowaniu *T. campestris* na terenie Polski. Trudno jednoznacznie stwierdzić, na jakiej podstawie zamieszczono w fundamentalnej publikacji informację nieopartą dotąd żadnymi doniesieniami. Pomimo starań autorowi nie udało się dotrzeć do źródła pochodzenia tej informacji.

Trichoferus campestris zasiedla rzadkie lasy liściaste i mieszane, zadrzewienia śródpolne oraz sady. Imagines pojawiają się w końcu czerwca i latają do końca sierpnia. Chętnie przylatują do światła. Rozwój trwa dwa lata. Według PŁAVIŠHCHIKOVA (1940) gatunek ten często zasiedla dziką oraz udomowioną jabłoń (*Malus* sp.) oraz inne gatunki drzew liściastych. We wschodniej części swojego areалу najchętniej zasiedla *Sorbus alnifolia* (SIEBOLD et ZUCC.) C. KOCH.

Stwierdzone stanowisko *Trichoferus campestris* w Polsce (region faunistyczny podano wg Katalogu Fauny Polski, BURAKOWSKI et al. 1990):

Pojezierze Pomorskie: Łasko [UTM WU58] ad Dobiegniew (gm. Bierzwnik, pow. choszczeński, woj. zachodniopomorskie).

Spenetrowany teren stanowi młody, około dwudziestoletni las sosnowy, graniczący z nieznacznie starszym mieszanym, w którym przeważają buk i dąb. Usytuowanie terenów zalesionych z dala od najbliższego tartaku (przerabiającego i tak wyłącznie miejscowy materiał) wskazuje na brak możliwości zawleczenia tego gatunku wraz z drewnem egzotycznym.

12.08.2009, 1♂, leg. Bożena & Jarosław Frunze

Okaz został schwytany późnym popołudniem na licu kłody sosnowej, leżącej wśród innych ściętych gatunków drewna przygotowanego do wywozu z lasu.

15.11.2009, 1♂, leg. Bożena & Jarosław Frunze

Okaz znaleziono wśród drewna przywiezionego w 09.2009 do hodowli (gałęzie i kłody buka, grabu, dębu oraz brzozy Ø 5–15 cm). Martwy samiec leżał na dnie hodowlarki. Nie udało się ustalić, z którego gatunku drewna się wyłagł.

Materiał dowodowy znajduje się w kolekcji Bożeny i Jarosława Frunze.

Znaleziska te mogą być dowodem na występowanie stałej populacji *T. campestris* w Polsce.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrzęszcze – Coleoptera: Cerambycidae i Bruchidae. *Kat. Fauny Polski* 23(15): 312 pp.
- CHEREPANOV A.I. 1981. Usachi severnoi Azii (Cerambycinae). [Longhorn Beetles of Northern Asia (Cerambycinae)]. Nauka, Novosibirsk: 216 pp.
- DANILEVSKY M. L. 2008. Cerambycidae of Russia. A check list of the longicorn beetles (Cerambycoidea) of Russia. [Online] <http://www.cerambycidae.net/> [08.10.2009].
- DANILEVSKY M L. 2009. Cerambycidae of Mongolia republics. Systematic list Mongolian Cerambycoidea by M. DANILEVSKY. [Online] <http://www.cerambycidae.net/> [08.10.2009].
- DANILEVSKY M. L., MIROSHNIKOV A. I. 1985. Zhuki-drovoseki Kavkaza (Coleoptera, Cerambycidae). *Opredelitel' [Longhorn Beetles of the Caucasus (Coleoptera, Cerambycidae). Identification Keys]*. Krasnodar Station of Plant Protection, Krasnodar: 419 pp. + 38 col. phot.
- GUTOWSKI J. M. 1986. *Trichoferus pallidus* (OLIVIER, 1790) (Col., Cerambycidae) w Polsce. *Przegl. zool.* 30(3): 313–317.
- IWATA R. & YAMADA F. 1990. Notes on the biology of *Hesperophanes campestris* (FALDERMANN) (Coleoptera, Cerambycidae), a drywood borer in Japan. *Mater. Organismen* 25(4): 305–313.
- KOSTIN I. A. 1973. Zhuki-dendrofagi Kazakhstana (korojedy, drovoseki, zlatki). [Dendrophagous Beetles of Kazakhstan (Buprestidae, Cerambycidae, Ipidae)]. Izdatel'stvo Instituta Zoologii Akademii Nauk Kazakhskoi SSR, Alma-Ata: 278 pp.
- LÖBL I., SMETANA A. (Eds) 2010. Catalogue of palaearctic Coleoptera. Vol. 6. Chrysomeloidea. Apollo Books, Stenstrup: 924 pp.
- OEPP/EPP0 2008: Data sheets on quarantine pests. *Hesperophanes campestris*. *Bull. OEPP/EPP0 Bull.* 38(1): 60–63.
- SABOL O. 2009. *Trichoferus campestris* (Coleoptera: Cerambycidae) – nový druh tesářika v České republice a na Slovensku. *Klapalekiana* 45(3–4): 199–201.
- PLAVIŠCHIKOV N. N. 1940. Zhuki-drovoseki. *Chast' 2*. [Longhorn Beetles. Part 2]. *Fauna SSSR* 22(2): 785 pp.
- SERAFIM R., MAICAN S. 2004. Contributions to the knowledge of the Coleopterans from the littoral of the Black Sea. *Trav. Mus. natn. Hist. nat. Gr. Antipa* 47: 169–210.
- WALKER K. 2009. Chinese Longhorned Beetle *Hesperophanes campestris* (FALDERMANN, 1835) (Coleoptera: Cerambycidae: Cerambycinae: Hesperophanini). Pests and Diseases Image Library. Updated on 5/30/2009 3:17:38 PM [Online] <http://padil.gov.au/pests-and-diseases/Pest/Main/136062> [13.10.2009].